

Відповідальність та наслідки за недопуск до перевірки Пенсійного фонду України

Після реформи соціального страхування з 1 січня 2023 року функції ліквідованого Фонду соціального страхування України перейшли до Пенсійного фонду України, а його територіальні органи стали правонаступниками Фонду. У сфері перевірок правильності використання страхових коштів ключовими джерелами є Закон України № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», КУпАП та чинний Порядок перевірки, затверджений постановою правління ПФУ від 10.10.2025 № 33-1, який замінив попередній порядок ФССУ. Закон дає уповноваженому органу право перевіряти достовірність відомостей, вимагати пояснення й копії документів, застосовувати фінансові санкції та стягувати суми, у тому числі через суд.

Найважливіший практичний висновок: **не кожен недопуск є правопорушенням**. Для планової документальної перевірки ПФУ зобов'язаний заздалегідь, не пізніше ніж за 10 календарних днів, надіслати повідомлення; крім того, допуск можливий лише після пред'явлення направлення та службового посвідчення. Якщо повідомлення не отримано, страхувальник прямо має право не допустити посадову особу до планової перевірки. Якщо ж відмова або перешкоджання є безпідставними, складається акт із фіксацією причин, страхувальник може подати письмові пояснення, а далі можливі повторна організація перевірки, письмова вимога про усунення перешкод, відмова у фінансуванні заяв-розрахунків і притягнення посадової особи до адміністративної відповідальності.

Прямий адміністративний штраф за перешкоджання перевірці за КУпАП відносно невеликий, але загальний ризик для бізнесу значно ширший. Спеціальний закон передбачає повернення неправомірно витрачених страхових коштів і штраф у розмірі 50%

такої суми; за несвоєчасне повернення або неповне повернення – ще 10% штрафу плюс пеня 0,1% за кожний день прострочення. Окремо ПФУ публічно роз'яснює, що відмова або перешкоджання перевірці є підставою для відмови у фінансуванні: заяви-розрахунки в електронному кабінеті отримують статус «Відмовлено». Саме тому в цій категорії спорів **операційний та фінансовий ризик** зазвичай важливіший за номінальний «адмінштраф».

Судова практика останніх років показує дві паралельні лінії. По-перше, суди досить суворо контролюють процедуру: скасовують постанови ПФУ, якщо вони неконкретні, винесені зі спливом строків або без належного доведення вини конкретної посадової особи. По-друге, коли йдеться вже не про сам недопуск, а про використання страхових коштів, Верховний Суд послідовно вимагає документального підтвердження правомірності витрат і визнає законними рішення про повернення коштів, якщо такого підтвердження нема; водночас Суд також формує і роботодавць-захисні позиції, коли Фонд/ПФУ тлумачить правила надто формально. Далі – більш детально.

Правова база та межі повноважень

Правова конструкція сьогодні виглядає так. Закон № 1105-XIV визначає Пенсійний фонд України уповноваженим органом управління в системі соціального страхування, а перехідні положення цього ж Закону та постанова Кабінету Міністрів України № 1442 закріпили припинення ФССУ шляхом приєднання до ПФУ та правонаступництво ПФУ і його територіальних органів. Окремо закон зберіг чинність попередніх актів ФССУ до моменту ухвалення нових актів ПФУ; саме тому судова практика, сформована ще за участю ФССУ, і далі має орієнтовне значення для спорів з ПФУ в аналогічних матеріальних правовідносинах.

У матеріальному сенсі найбільш вагомою є частина третя статті 8 Закону № 1105-XIV: вона дозволяє уповноваженому органу та його територіальним органам перевіряти достовірність

відомостей, поданих для отримання страхових коштів, одержувати пояснення, у тому числі письмові, та копії документів про використання коштів. Частина п'ята тієї ж статті встановлює відповідальність страхувальника: за подання недостовірних відомостей або використання коштів з порушенням встановленого порядку – відшкодування шкоди; за неправомірне використання страхових коштів – повернення таких коштів і штраф у розмірі 50% цієї суми; ці суми стягуються до доходу ПФУ, у разі спору – в судовому порядку.

Порядок ПФУ № 33-1 від 10.10.2025 деталізує процедуру перевірок і санкцій. Саме він сьогодні є базовим підзаконним актом для документальних планових та позапланових перевірок правильності використання страхових коштів. У ньому визначені плани-графіки, повідомлення, направлення, тривалість, акти відмови/перешкоджання, акти перевірки, рішення про повернення коштів і рішення про фінансові санкції за прострочене повернення.

КУпАП додає дві ключові адміністративні норми. Стаття 165-5 передбачає адміністративну відповідальність за порушення законодавства про соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, зокрема за порушення порядку використання страхових коштів, несвоєчасне чи неповне їх повернення, а також недостовірну звітність. Стаття 188-23 окремо карає дії, що перешкоджають уповноваженим особам органів Пенсійного фонду та фондів соціального страхування у проведенні перевірок.

Тут є важливий нормативний «шов». Чинний текст КУпАП уже говорить про перешкоджання уповноваженим особам органів ПФУ у перевірках щодо використання страхових коштів, але норма про орган, який розглядає частину справ у цій категорії, досі буквально називає органи Фонду соціального страхування України. Водночас Закон № 1105-XIV прямо встановив правонаступництво ПФУ. У доступній судовій практиці 2024–2025 років суди фактично виходять із того, що територіальні органи ПФУ такі постанови виносять і ці постанови підлягають

перевірці по суті, а не скасовуються автоматично лише через реорганізаційний термінологічний розрив. Це не знімає процесуальних ризиків для ПФУ, але показує поточний напрям практики.

Окремо потрібно розмежувати цю процедуру з контролем за єдиним внеском. Сам КУпАП у статті 188-23 розділяє ці блоки: перевірки щодо нарахування, обчислення і сплати ЄСВ адресовані податковим органам, тоді як перевірки ПФУ в цьому контексті стосуються пенсійного страхування, реєстру застрахованих осіб і використання страхових коштів у випадках, передбачених законом. Отже, у межах саме перевірки ПФУ за Порядком № 33-1 типовим наслідком є не «донарахування ЄСВ», а повернення страхових коштів і спеціальні фінансові санкції.

Строки та порядок документальної планової перевірки

Планові документальні перевірки організуються поквартально. Територіальний орган ПФУ затверджує план-графік на кожний квартал не пізніше 25 числа останнього місяця попереднього кварталу і розміщує його на вебпорталі електронних послуг; щодо одного страхувальника документальна планова перевірка може проводитися не частіше одного разу протягом календарного року. Це означає, що для бізнесу базовий превентивний крок – щоквартальний моніторинг планів-графіків на порталі ПФУ.

До початку планової перевірки ПФУ повинен оформити наказ і направлення, а на місці пред'явити страхувальнику направлення та службове посвідчення посадової особи, зазначеної в направленні. Саме направлення чинне лише протягом вказаного в ньому строку. Для планового заходу обов'язкове окреме повідомлення, яке має бути надане страхувальнику не пізніше ніж за 10 календарних днів до дати початку перевірки. Якщо електронна квитанція про вручення не надійшла протягом двох робочих днів, повідомлення має бути направлено рекомендованим листом. Законний висновок із цієї конструкції простий: **за**

відсутності належного повідомлення про плановий захід страхувальник має право не допустити перевіряльника.

Тривалість перевірки є обмеженою. Для звичайного страхувальника планова документальна перевірка триває не більше 10 робочих днів, а для суб'єкта мікро- чи малого підприємництва – не більше 5 робочих днів; для позапланових перевірок – відповідно до 10 і 2 робочих днів. Подовження можливе лише за наявності обґрунтованих причин і не більше ніж на 5 робочих днів, а для мікро- та малого бізнесу – не більше ніж на 2 робочі дні. Крім того, перевірка може бути призупинена, але не більш як на 60 робочих днів, і після поновлення триває в межах залишку загального строку.

Режим відмови або перешкоджання в Порядку описаний досить конкретно. Якщо керівник або уповноважена особа страхувальника відмовляє або перешкоджає, посадові особи ПФУ невідкладно складають у двох примірниках акт довільної форми із зазначенням причин, заявлених страхувальником; страхувальник має право подати власні письмові пояснення до такого акта. Якщо підпису немає – на другому примірнику робиться запис про відмову від підпису; якщо немає отримання – акт протягом трьох робочих днів надсилають рекомендованим листом. Саме тому навіть у разі законної відмови критично важливо **не обмежуватись усною відмовою**, а відразу формалізувати причини письмово.

Окремий блок Порядку стосується ситуацій, коли перевірці заважає не «фронтальний» недопуск, а відсутність документів бухгалтерського обліку, ненадання потрібних для перевірки документів або інші об'єктивні обставини. У такому разі перевірка вважається непроведеною, ПФУ має право знову організувати і провести її навіть у тому ж календарному періоді, а страхувальнику надсилається письмова вимога про усунення перешкод. Якщо належного документального підтвердження правомірного та цільового використання коштів потім не буде, цей факт фіксується вже в акті перевірки і стає підставою для рішення про повернення страхових коштів. Інакше

кажучи, «м'який» недопуск через ненадання документів часто лише відтерміновує, але не знімає ризик матеріальної відповідальності.

У правах і обов'язках сторін баланс такий. Посадові особи ПФУ мають право вимагати припинення дій, що перешкоджають перевірці, і одержувати пояснення та засвідчені копії документів. Натомість страхувальник зобов'язаний допускати посадових осіб до перевірки, надавати документи та виконувати законні вимоги щодо усунення порушень; водночас він має право отримувати копії акта відмови/перешкодження, акта перевірки та подальших рішень про повернення коштів або фінансові санкції, а в ситуації неналежного повідомлення про планову перевірку – не допускати перевіряльника.

Конкретні наслідки недопуску та пов'язані санкції

Ключова практична різниця полягає в тому, що **недопуск і встановлене порушення порядку використання страхових коштів** – це різні підстави відповідальності, які часто йдуть «ланцюжком», але не тотожні одна одній. Перша веде передусім до акта про відмову/перешкодження, адміністративного штрафу за КУпАП і процедурних наслідків для перевірки; друга – до повернення неправомірно використаних коштів, 50-відсоткового штрафу, санкції за прострочене повернення і, за потреби, судового стягнення.

Коротка таблиця санкцій і наслідків

Ситуація	Норма / джерело	Юридичний наслідок
Планова перевірка, але страхувальник не отримав повідомлення за 10 календарних днів	Порядок ПФУ № 33-1, правила повідомлення й право не допустити до планового заходу	Недопуск у такій ситуації є захищеним правом , а не безумовним правопорушенням
Безпідставне перешкоджання перевірці	КУпАП, стаття 188-23	Адміністративний штраф на посадових осіб: від 8 до 15 н.м.д.г.; за повторність протягом року – від 10 до 20 н.м.д.г.
Встановлене порушення порядку використання страхових коштів	Закон № 1105-XIV, ч. 5 ст. 8	Повернення неправомірно використаних коштів + штраф 50% такої суми
Несвоєчасне повернення або неповне повернення страхових коштів	Порядок ПФУ № 33-1 / офіційна картка акта	Додатковий штраф 10% несвоєчасно поверненої суми + пеня 0,1% за кожний день прострочення

Ситуація	Норма / джерело	Юридичний наслідок
Відмова/перешкоджання перевірці під час фінансування заяв-розрахунків	Офіційне роз'яснення ПФУ щодо нових правил фінансування	Операційний наслідок: територіальний орган ПФУ може відмовити у фінансуванні; заяви-розрахунки набувають статусу «Відмовлено»
Відсутність документів або ненадання їх для перевірки	Порядок ПФУ № 33-1, правила про непроведену перевірку і письмову вимогу	Перевірка визнається непроведеною; ПФУ може повторно провести її в тому ж календарному періоді і надіслати письмову вимогу про усунення перешкод
Несплата визначених сум добровільно	Закон № 1105-XIV, ч. 5 ст. 8	Стягнення суми на користь ПФУ в судовому порядку

Ситуація	Норма / джерело	Юридичний наслідок
Кримінальна відповідальність саме за недопуск	У проаналізованих спеціальних актах – Закон № 1105-XIV, КУпАП, Порядок ПФУ № 33-1	Окремої спеціальної кримінальної санкції саме за недопуск до перевірки ПФУ ці акти не містять; кримінально-правові ризики можуть виникати лише за супутніми діями, а не через сам факт недопуску

Номінальний адміністративний штраф у справах ПФУ на практиці часто невеликий: у доступних рішеннях 2024–2025 років фігурують штрафи 136 грн і 255 грн за статтею 165-5. Але цей штраф – лише «верхівка айсберга»: у відкритих регіональних звітах ПФУ за 2025 рік є приклади, де йдеться про 144 адміністративні протоколи на загальну суму 19 754 грн, одночасно з 378,1 тис. грн фінансових санкцій, а в іншому регіональному звіті – про 161 рішення щодо повернення коштів/санкцій на 1 419,3 тис. грн. Це добре показує, що головний ризик для бізнесу – не адмінштраф як такий, а **матеріальний результат перевірки.**

Для бізнесу ризики варто оцінювати так. Ризик **прямого штрафу за 188-23** є помірним, якщо є грубий безпідставний недопуск. Ризик **відмови у фінансуванні** – помірно високий, якщо перевірка стала частиною процесу розгляду заяв-розрахунків. Ризик **повернення коштів і 50-відсоткового штрафу** є високим, якщо підприємство не може документально довести правомірність використання коштів. Ризик **донарахування ЄСВ** у межах саме цієї процедури є низьким, тому що КУпАП відмежовує ЄСВ-контроль до податкових органів, а не до ПФУ в цьому сегменті. Ризик **прямого блокування рахунків самим ПФУ** у проаналізованих

спеціальних актах не закріплений; реалістичнішим є сценарій судового стягнення і вже потім виконавчих наслідків. Репутаційний ризик також не нульовий, оскільки спори потрапляють до ЄДРСР, а регіональні органи ПФУ публікують відкриті звіти про кількість протоколів, рішень і суми фінансових санкцій.

Судова практика за останні роки

Судова практика в доступній верифікованій вибірці має два пласти. Перший – це спори про **скасування постанов ПФУ про адміністративні стягнення** за статтею 165-5 КУпАП. Другий – це спори про **матеріальні наслідки перевірок**: повернення страхових коштів і фінансові санкції. Спорів саме про «чистий» недопуск за статтею 188-23 у відкрито індексованій практиці значно менше, ніж спорів про похідні санкції та процедуру. Для висновків нижче використано поєднання офіційного огляду практики Верховного Суду і новіших рішень місцевих судів уже за участю ПФУ як правонаступника ФССУ.

Репрезентативні рішення

Рівень	Справа	Ключовий висновок
Верховний Суд	Постанова від 30.04.2021 у справі № 816/1234/17	<p>Страхові кошти на окремому рахунку мають цільове призначення; водночас роботодавець може виплатити матеріальне забезпечення власними коштами з подальшою компенсацією після надходження коштів Фонду.</p> <p>Це важлива антиформалістична позиція: не будь-який рух коштів автоматично означає незаконне використання.</p>
Верховний Суд	Постанова від 30.06.2021 у справі № 813/2047/17	<p>Якщо страхувальник не підтверджує правомірність використання страхових коштів документами, зокрема листками непрацездатності, це веде до невизнання витрат і до рішення про повернення коштів.</p>

Рівень	Справа	Ключовий висновок
Верховний Суд	Постанова від 04.11.2021 у справі № 804/5050/17	Перебування працівників на санаторному лікуванні частково поза межами відпустки саме по собі не означає порушення порядку витрачання страхових коштів. Суд відкидає надмірно буквальні підходи контролюючого органу, якщо вони не випливають прямо із закону.
Місцевий суд	справа № 335/4454/24, рішення від 27.05.2024, Орджонікідзевський районний суд м. Запоріжжя	Постанову ПФУ скасовано, бо вона не містила конкретного часу, місця та обставин правопорушення; протокол і акт перевірки не можуть замінити мотивовану постанову; додатково суд констатував вплив двомісячного строку накладення стягнення.
Місцевий суд	справа № 601/2000/24, рішення від 23.09.2024, Кременецький районний суд Тернопільської області	ПФУ в одній постанові змішав кілька складів правопорушень і навіть не позначив частини статей; суд визнав постанову абстрактною, юридично невизначеною і такою, що винесена зі впливом строків.

Рівень	Справа	Ключовий висновок
Місцевий суд	справа № 554/8724/24, рішення від 28.01.2025, Шевченківський районний суд м. Полтави	Суд скасував штраф ПФУ, прийнявши аргументи про неправильне застосування правил щодо виплати допомоги після встановлення інвалідності та про строкові/процедурні вади притягнення до відповідальності.
Місцевий суд	справа № 592/11406/24, рішення від 21.08.2024, Ковпаківський районний суд м. Суми	Один із типових захисних аргументів – неправильний суб'єкт відповідальності: головний бухгалтер не є автоматично особою, яка приймала рішення про страхову виплату, якщо всередині підприємства це робить інша уповноважена особа.
Місцевий суд	справа № 400/9761/25, рішення від 05.11.2025, Заводський районний суд м. Миколаєва	Черговий приклад того, що суди вимагають повного з'ясування всіх обставин і не підтримують постанови ПФУ, винесені без достатнього дослідження фактичних даних і заперечень особи.

З цієї практики видно сталі аргументи сторін. ПФУ зазвичай посиляється на акт перевірки, протокол, підпис посадової особи на заяві-розрахунку, факт неповернення коштів і власне розуміння того, хто є відповідальним суб'єктом у підприємстві. Бізнес, навпаки, будує захист на відсутності складу

правопорушення, неправильному визначенні суб'єкта, відсутності доступу до певної медичної чи реєстрової інформації, пропуску строків і процесуальних дефектах постанови. Суд, як правило, перевіряє насамперед **юридичну визначеність постанови, наявність належних доказів вини конкретної особи та дотримання двомісячного строку накладення стягнення.**

Для теми недопуску це означає наступне. Якщо відмова в доступі була **процедурно обґрунтованою**, а страхувальник відразу зафіксував конкретний дефект перевірки – наприклад, відсутність належного повідомлення або неперед'явлення документів, – судовий простір для захисту стає суттєво ширшим. Якщо ж недопуск був емоційним, неоформленим і без чіткої законної причини, суд значно охочіше побачить у ньому саме перешкоджання перевірці або, мінімум, підставу для подальших жорсткіших матеріальних наслідків.

Оскарження рішень, строки та процедура

Для цієї категорії спорів практично існують **два різні треки оскарження**. Перший – це рішення за результатами перевірки про повернення страхових коштів і застосування фінансових санкцій. Другий – це постанова у справі про адміністративне правопорушення щодо посадової особи. Змішувати ці треки не можна: якщо за результатами однієї перевірки ПФУ видав і рішення про повернення коштів, і окрему постанову про адмінстягнення, оскаржувати треба **кожен акт окремо**, з власними строками і власною доказовою базою.

За Порядком ПФУ № 33-1 страхувальник має 10 робочих днів, що настають за днем отримання рішення про повернення коштів/фінансові санкції, щоби або сплатити суми, або оскаржити рішення у порядку підлеглості до керівника відповідного територіального органу ПФУ, а після відмови – до ПФУ та/або до суду. Скарга подається протягом 30 календарних днів із дня доведення рішення до відома страхувальника. Це

досить комфортний строк, але лише для **матеріального** рішення, а не для постанови про адмінправопорушення.

Щодо постанови про адміністративне правопорушення строк коротший. Офіційні форми на базі КУпАП відтворюють правило про 10-денний строк оскарження постанови з дня її винесення, з можливістю поновлення за поважних причин. Паралельно офіційна база «Законодавство України» для КАС України показує, що позов про оскарження індивідуальної постанови у справах такої категорії подається протягом 10 днів із дня вручення постанови. У практиці 2024–2025 років ці спори дійсно розглядаються адміністративними судами за спеціальними правилами швидкого розгляду.

Рішення суду першої інстанції у справах про скасування постанов ПФУ також мають короткий строк апеляційного перегляду: в доступних рішеннях 2024–2025 років суди прямо вказують на 10 днів для подання апеляційної скарги до відповідного апеляційного адміністративного суду. Це важливо практично: спроба «спочатку подивитися, що буде», а потім уже апелювати, часто призводить до втрати процесуального часу.

Таблиця строків оскарження та процедур

Який акт оскаржується	Первинна дія страхувальника	Строк	Куди подається	Коментар
Акт відмови / перешкоджання у проведенні перевірки	Подати письмові пояснення, зауваження, вимагати свій примірник акта	Негайно / без зволікання після складання акта	До територіального органу ПФУ, який склав акт	Окремої спеціальної «апеляції» на акт Порядок не описує; на практиці акт стає доказом у подальшому спорі щодо похідного рішення

Який акт оскаржується	Первинна дія страхувальника	Строк	Куди подається	Коментар
Письмова вимога ПФУ про усунення перешкод / надання документів	Надати документи або вмотивовану письмову відповідь	Якнайшвидше, бажано без паузи	До відповідного територіального органу ПФУ	Якщо перешкоди не усунуто, ПФУ може повторно організувати перевірку і перейти до матеріальних наслідків
Рішення про повернення страхових коштів і фінансові санкції	Сплатити або подати скаргу	10 робочих днів на сплату; 30 календарних днів на скаргу	Спочатку керівнику відповідного тероргану ПФУ, потім – до ПФУ та/або до суду	Це окремий матеріальний трек, який не підміняє оскарження постанови про адмінправопорушення
Постанова про адміністративне правопорушення	Подати скаргу / позов	10 днів	За правилами КУпАП і КАС України	В офіційних джерелах фігурує 10-денний строк; для судового позову КАС орієнтує на 10 днів від вручення постанови
Рішення суду першої інстанції у спорі щодо постанови ПФУ	Апеляційна скарга	10 днів	Відповідний апеляційний адміністративний суд	Це підтверджується актуальними рішеннями 2024–2025 років у спорах з ПФУ

Практичні рекомендації та короткі шаблони

Найкращий захист від спору про недопуск – не «не пускати», а підготувати підприємство так, щоб у разі приходу перевіряльника відразу було видно: або ПФУ все оформив правильно, або недолік ПФУ фіксується формально й акуратно. З огляду на Порядок № 33-1 це означає: моніторити квартальні плани-графіки на вебпорталі ПФУ; берегти докази отримання або неотримання електронних повідомлень; вести окрему добірку документів щодо страхових виплат; заздалегідь визначити одну відповідальну особу для контакту з перевіряльниками; зберігати

не лише бухгалтерські документи, а й внутрішні рішення чи накази про те, хто саме в компанії приймає рішення щодо страхових виплат. Саме відсутність або розпорошеність цих документів часто перетворює перевірку на матеріальний спір.

Якщо підстави для відмови є законними, відмова має бути **строго процедурною, а не конфліктною**. Найтиповіші законні причини – неотримання повідомлення про планову перевірку, відсутність належного направлення, непред'явлення службового посвідчення або спроба проводити перевірку поза строком дії направлення. У такій ситуації краще не сперечатися про зміст майбутньої перевірки взагалі; правильніше зафіксувати лише формальний дефект, попросити вручити копію акта, одразу подати короткі письмові пояснення і запропонувати провести перевірку після усунення порушень процедури. Це критично знижує ризик, що ситуацію кваліфікують як «перешкоджання» замість «законної відмови».

Що не варто робити: не варто казати «не пустимо в будь-якому разі», «документи не дамо принципово», «приходьте через адвоката» або просто не відчиняти двері/не відповідати в електронному кабінеті. Такі моделі поведінки легко трансформуються у доказову базу самого ПФУ. Значно безпечніше формулювання: «не допускаємо **саме цю планову перевірку** до усунення конкретного процесуального дефекту». Паралельно потрібно зберегти скріншоти кабінету, журнал вхідної кореспонденції, копії конвертів, актів і пояснень.

Якщо ПФУ після акта відмови все ж ухвалив рішення про повернення коштів або постанову про адмінстягнення, стратегія захисту має бути подвійною. По-перше, треба бити по процедурі: строки, належне повідомлення, конкретність постанови, визначення суб'єкта, вручення документів. По-друге, треба бити по суті: чи справді були неправомірно використані кошти, чи мав саме цей працівник/бухгалтер доступ до релевантної інформації, чи правильно ПФУ тлумачить правила страхових виплат. Саме така комбінація аргументів найкраще спрацювала в проаналізованих рішеннях 2024–2025 років.

Шаблон повідомлення про законну відмову в допуску до планової перевірки

Кому: ГУ Пенсійного фонду України у _____ області

Від: _____

ЄДРПОУ: _____

Повідомлення

Станом на "___" _____ 20__ року страхувальник не отримав у встановленому порядку повідомлення про проведення документальної планової перевірки не пізніше ніж за 10 календарних днів до дати її початку / не було пред'явлено належного направлення та/або службового посвідчення посадової особи / строк дії направлення сплив.

У зв'язку з цим страхувальник не допускає проведення саме цієї планової перевірки до усунення зазначених процесуальних порушень.

Просимо вручити (надіслати) примірник акта про відмову/перешкоджання та вважати це повідомлення письмовими поясненнями страхувальника.

Дата, підпис, ПІБ, посада

Шаблон пояснень до акта про відмову або перешкоджання

Письмові пояснення до акта від "___" _____ 20__ року

1. Страхувальник не вчиняв безпідставного перешкоджання перевірці.

2. Підставою для недопуску була така обставина:

_____.

3. Ця обставина підтверджується: скріншотом електронного кабінету / журналом вхідної кореспонденції / копією направлення / відсутністю

посвідчення / іншим.

4. Після усунення процесуального дефекту страхувальник готовий забезпечити проведення перевірки у встановленому законом порядку.

Додатки: _____

Дата, підпис, ПІБ, посада

Шаблон скарги на рішення про повернення коштів і застосування фінансових санкцій

Кому: Керівнику ГУ Пенсійного фонду України у _____ області

Від: _____

ЄДРПОУ: _____

Скарга

на рішення про повернення страхових коштів та застосування фінансових санкцій

№ ____ від " __ " _____ 20__ року

Просимо скасувати рішення № ____ від " __ " _____ 20__ року як незаконне та необґрунтоване з таких підстав:

1. Процедурні порушення під час перевірки:

- _____

2. Неповне з'ясування фактичних обставин:

- _____

3. Неправильне застосування законодавства:

- _____

4. Відсутність або неналежність доказів неправомірного використання коштів:

- _____

Просимо витребувати та надати копії всіх матеріалів, на яких ґрунтується рішення, та зупинити його виконання в частині, допустимій законом, до завершення розгляду скарги.

Додатки: _____

Дата, підпис, ПІБ, посада

Джерела

Основний нормативний масив цього звіту становлять офіційні тексти з бази «Законодавство України» Верховна Рада України: Закон № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» у чинній редакції, Кодекс України про адміністративні правопорушення, постанова правління ПФУ від 10.10.2025 № 33-1, а також постанова Кабінету Міністрів України № 1442 про припинення ФССУ шляхом приєднання до ПФУ.

Для блоку актуальної практики ПФУ використано офіційне роз'яснення ПФУ про нові правила фінансування страхових виплат, де прямо згадано відмову у фінансуванні в разі відмови або перешкоджання перевірці, а також відкриті регіональні звіти ПФУ з кількістю протоколів, рішень і сумами фінансових санкцій. Дані цих звітів корисні як **приклад масштабу ризику**, але вони не дають надійного загальнонаціонального середнього показника.

Для блоку судової практики використано офіційний огляд практики Верховного Суду у спорах за участю уповноважених органів ФССУ, а також тексти окремих місцевих рішень 2024–2025 років. Через обмежений режим загального доступу окремих рішень ЄДРСР у відкритому веб-інтерфейсі тексти деяких місцевих рішень були верифіковані через публічні каталоги судових документів, які прямо показують номер документа в ЄДРСР і відтворюють текст рішення. Це стосується, зокрема, справ № 335/4454/24, № 601/2000/24, № 554/8724/24, № 592/11406/24 та № 400/9761/25.

Висновок у стислому вигляді такий: **законний, документально оформлений недопуск до планової перевірки ПФУ** можливий, але лише за чітких процедурних дефектів з боку ПФУ; **безпідставний недопуск** створює не стільки ризик “малого” адмінштрафу,

ПЕРЕВІРКИ ДЕРЖПРАЦІ

ЧЕК-ЛИСТ ГОТОВНОСТІ ДО ПЕРЕВІРКИ ДЕРЖПРАЦІ

1. Перевірка документів інспектора

- Інспектор пред'явив дійсне службове посвідчення
 - Є копія направлення на перевірку
 - Інспектор зробив запис у журналі реєстрації перевірок (за наявності)
-

2. Права підприємства під час перевірки

- Перевірено підстави для недопуску інспектора
 - Ознайомлено працівників із правами та порядком перевірки
 - Забезпечено можливість надання письмових пояснень до акта перевірки
 - Підготовлено механізм оскарження можливих неправомірних дій
 - Визначено відповідальну особу для фіксації перевірки (фото/відео)
-

3. Документація з питань трудових відносин

- Усі працівники мають укладені трудові договори
- Є актуальні посадові інструкції
- Ведеться табель обліку робочого часу
- Документи з охорони праці ведуться та оновлюються

- Заробітна плата виплачується вчасно, є підтверджуючі документи
 - Колективний договір (за наявності) є чинним та відповідає законодавству
-

4. Оцінка робочого середовища

- Робочі місця відповідають стандартам охорони праці
 - Є всі необхідні засоби індивідуального захисту
 - Проведено інструктаж з техніки безпеки
 - Організовано медичні огляди (за потреби)
-

5. Додаткові заходи

- Регулярно проводиться внутрішній аудит з питань трудового законодавства
- Працівники проходять навчання щодо своїх прав та обов'язків
- Підприємство має консультаційну підтримку юриста з трудового права

Дата перевірки: _____ **Відповідальна особа:**

Компанія Вікторія

У разі, якщо у Вас виникли питання щодо проведення перевірок органами Держпраці і Ви потребуєте кваліфікованої юридичної підтримки, звертайтеся:

  → [Контакти Департаменту юридичних та корпоративних послуг](#)